

U progu kampanii wyborczej do Parlamentu RP, prezesa krajowych organów samorządów zawodów zaufania publicznego kierując się poczuciem odpowiedzialności za utrzymanie właściwego, merytorycznego poziomu debaty publicznej czują się w obowiązku przypomnieć skąd samorzady się wywodzą i jak są umocowane w polskim porządku prawnym. Samorzady zawodowe zrzeszają osoby wykonujące zawody: adwokatów, architektów, aptekarzy, biegłych rewidentów, inżynierów budownictwa, diagnostów laboratoryjnych, doradców podatkowych, komorników, lekarzy, lekarzy dentyków, notariuszy, pielęgniarek, położnych, psychologów, radców prawnych, rzeczników patentowych, urbanistów, lekarzy weterynarii i liczą ponad 600 tysięcy członków. Wszyscy odbyli długą drogę do wykonywania zawodu nabywając odpowiednie, wysokie kwalifikacje. Ich głos jest głosem kilkuset tysięcy wykształconych, aktywnych i świadomych swojej roli w społeczeństwie obywateli. [...](#)

Z najwyższym niepokojem odnosimy się do, mającego ściśle polityczne podłoże, dyskredytowania samorządów zawodów zaufania publicznego.

1. Samorzady zawodów zaufania publicznego są umocowane w Konstytucji RP – stąd wywodzi się ich ranga. Należy zwrócić uwagę na wyjątkowość tej sytuacji - poza organami władzy publicznej (ustawodawczej, wykonawczej, sądowniczej oraz samorządów terytorialnych) niewiele jest instytucji, wywodzących swoje istnienie z najwyższego aktu prawnego obowiązującego w RP.

2. Konstytucja RP powierza samorządom zawodów zaufania publicznego sprawowanie pieczy nad właściwym wykonywaniem zawodu. Mieści się w tym pojęciu i sądownictwo dyscyplinarne, i realny wpływ na dostęp do zawodu, prawidłowy tok szkolenia oraz stałe podnoszenie kwalifikacji. Konstytucja wyraźnie zastrzega, iż dzieje się to w interesie publicznym. Samorzady te mają zatem wspomagać państwo w tych dziedzinach, w których ono samo nie jest w stanie w sposób należyty działać. Jest to spełnienie idei decentralizacji - samorząd zawodu zaufania publicznego nabywa od państwa szereg kompetencji, ale też przejmuje odpowiedzialność za wykonywane działania. Do zadań samorządów należy:

- ustanawianie zasad etyki zawodowej i kontrola jej przestrzegania m.in. poprzez sądownictwo dyscyplinarne,
- sprawowanie pieczy i nadzoru nad wykonywaniem zawodu,
- sprawdzanie kwalifikacji zawodowych,
- przyznawanie prawa wykonywania zawodu,
- zapewnienie właściwego poziomu wykonywania zawodu,
- reprezentacja zawodu
- realizowanie zadań w imieniu państwa według kompetencji, których realizacji oczekuje społeczeństwo

3. Samorzady zawodów zaufania publicznego są z natury rzeczy ciałami apolitycznymi. Ich decyzje i działania nie powinny podlegać naciskom politycznym.

4. Samorzady działają na podstawie reguł demokratycznych. Wszystkie ich organy pochodzą z wyboru. O wyborze poszczególnych reprezentantów danego zawodu do władz samorządu wciąż decydują takie kryteria, jak kompetencje, fachowość, wiedza, wysoki poziom etyczny i moralny.

5. W interesie Rzeczypospolitej Polskiej jako demokratycznego państwa prawa jest dalszy rozwój i umacnianie się samorządów zawodowych jako istotnego elementu społeczeństwa obywatelskiego. Jakakolwiek ingerencja polityków, podyktowana chwilową potrzebą zaspokojenia populistycznych oczekiwań, zmierzająca do osłabienia roli samorządów zawodów zaufania publicznego, jest działaniem na szkodę państwa.

6. Samorzady zawodów zaufania publicznego współtworzą w sposób istotny praworządną, demokratyczną, obywatelską i sprawiedliwą Polskę. Polskę opartą o model zdecentralizowanego państwa, realizującą zasadę samorządności obywateli, w tym samorządności inteligencji wykonującej te zawody.

7. Samorzady zawodów zaufania publicznego mają obowiązek dbania o jak najwyższy poziom świadczeń udzielanych współobywatelom, jednocześnie mając obowiązek wspierania swoich grup zawodowych, aby w interesie osób korzystających z ich usług miały odpowiednie warunki do najlepszego wykonywania zawodu. Traktowanie tej dbałości o swoich członków jako zarzutu jest oznaką braku zrozumienia roli samorządów w demokratycznym państwie, albo celowym działaniem na szkodę społeczeństwa.

Mając na uwadze obowiązki samorządów zaufania publicznego wobec społeczeństwa, występujemy z pytaniami, które kierujemy do przewodniczących i prezesów partii politycznych oraz komitetów wyborczych biorących udział w wyborach do Parlamentu RP, a także do kandydatów na posłów i senatorów. Pytania te dotyczą najistotniejszych, naszym zdaniem, problemów wymagających podjęcia bądź zintensyfikowania działań osób i instytucji mających realny wpływ na kształtowanie rzeczywistości w Polsce np.:

- 1. Jak powinno być zorganizowane państwo, w szczególności, jaki powinien być zakres decentralizacji, zakres kontroli państwa nad życiem publicznym oraz sposób realizacji zasady pomocniczości? Jak w zgodzie z Konstytucją zapewnić prawidłowe działanie samorządów zaufania publicznego?**
- 2. Co zrobić, aby zapewnić przejrzyste i uczciwe reguły działalności gospodarczej oraz relacje pomiędzy światem gospodarczym, a polityką? Jak przeciwdziałać zagrożeniom bezpieczeństwa obrotu gospodarczego?**
- 3. W jaki sposób skutecznie chronić prawa i wolności obywateli?**
- 4. Co zrobić, aby zagwarantować obywatelom jak najlepszą opiekę zdrowotną? Jaki powinien być zakres tych gwarancji? Jak powinno być zorganizowane finansowanie ochrony zdrowia?**
- 5. W jaki sposób zapewnić wzrost wynagrodzenia sfery budżetowej, w tym w inspekcji sanitarnej i inspekcji weterynaryjnej?**
- 6. Jak poprawić atrakcyjność zawodów medycznych i powstrzymać emigrację pracowników służby zdrowia?**
- 7. W jaki sposób zapewnić obywatelom równość wobec prawa i wolny dostęp do wymiaru sprawiedliwości? W szczególności jak skutecznie zapewnić pomoc prawną potrzebującym, ale niezamożnym obywatelom?**
- 8. Co należy zrobić, aby sądy i prokuratury w Polsce działały sprawnie?**
- 9. Jak stworzyć przejrzysty system podatkowy? Jakie powinny być jego główne założenia?**
- 10. Jak zapewnić harmonijny rozwój miast w zgodzie z zasadami ładu przestrzennego przy likwidacji barier prawnych i finansowych w budownictwie mieszkaniowym, mając również na względzie ochronę środowiska naturalnego?**

Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej Stanisław Rymar,
Prezes Naczelnej Izby Aptekarskiej Andrzej Wróbel,
p.o. Prezesa Krajowej Rady Izby Architektów Olgierd Roman Dziekoński,
Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów Adam Kęsik,
Prezes Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych Henryk Owczarek,
Przewodniczący Krajowej Rady Doradców Podatkowych Zbigniew Maciej Szymik,
Prezes Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa Zbigniew Grabowski,
Prezes Krajowej Rady Komorniczej Gabriel Pietrasik,
Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej Konstanty Radziwiłł,
Prezes Krajowej Rady Lekarsko – Weterynaryjnej Tadeusz Jakubowski,
Prezes Krajowej Rady Notarialnej Jacek Wojdyło,
Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych Elżbieta Buczkowska,
Wiceprzewodniczący Komitetu Organizacyjnego Izb Psychologów Małgorzata Toeplitz –
Wiśniewska,
Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych Zenon Klatka,
Prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych Andrzej Kacperski,
Prezes Krajowej Rady Izby Urbanistów Wiesław Bielawski

Przygotował:
Antoni Styrzula